

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА АКАДЕМІЯ МУЗИКИ ім. М. ГЛІНКИ

Кафедра «Оркестрові інструменти»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Диригування та читання партитур

Галузь знань

02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність

025 «Музичне мистецтво»

Рівень вищої освіти

перший

Ступінь вищої освіти

бакалавр

Дніпро, 2019

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Викладачі	Серьогін Олексій Володимирович
Посада	викладач кафедри «Оркестрові інструменти»
Контактний телефон	0500417959
Електронна адреса	gruzinio1960@gmail.com
Консультації	Очні: можливі за попередньою домовленістю понеділок з 8.30 - 17.05; серeda з 8.30 - 17.05; вівторок з 8.30 - 17.05; четвер з 8.30 - 17.05. Онлайн консультації: за попередньою домовленістю

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Диригування та читання партитур» входить до циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

Процес вивчення навчальної дисципліни «Диригування та читання партитур» спрямований на підготовку професійного диригента, спроможного до активної художньо-творчої діяльності з колективом оркестру академічних інструментів, а також здатного до проведення педагогічної роботи.

Рік (курс) підготовки: I – IV. Семестри: 1 – 8	
Кількість кредитів ECTS: 9 (270 годин)	
Кількість змістових модулів: 16	
Вид заняття:	Кількість годин:
індивідуальні	155
самостійна робота	115
Кількість тижневих годин:	1

1. ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Диригування та читання партитур» є оволодіння майбутніми музикантами-диригентами на високому професійному рівні навичками академічного диригентського мистецтва.

Серед фундаментальних **завдань**: вивчення базисних засад та професійних закономірностей розвитку диригентського апарату на основі найвідоміших академічних музичних композицій.

2. ЗАГАЛЬНІ ТА ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

У процесі вивчення навчальної дисципліни формується низка наступних **компетентностей**, а саме:

- здатність здійснювати диригентську діяльність на базі професійних знань та навичок керівництва музичним колективом, репетиційної роботи та концертних виступів;
- здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій, історичних та культурологічних процесів розвитку музичного мистецтва в музикознавчій, виконавській, диригентській, композиторській, педагогічній діяльності;
- здатність оперувати професійною термінологією у сфері фахової діяльності диригента;
- здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології у процесі диригентської діяльності.

3. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння на належному фаховому рівні диригентськими навичками;
- володіти розумінням, практичними навичками та методикою роботи з оркестром у диригентській діяльності, базовими знаннями організаційної та творчої роботи з колективом;
- використовувати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва у фаховій диригентській діяльності.

4. МЕТОДИЧНЕ І ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Виходячи з того, що головним матеріалом з навчання дисципліни «Диригування та читання партитур» є академічний навчальний репертуар, відповідне методичне забезпечення складається з індивідуальних зібрань викладачів кафедри «Оркестрові інструменти» та бібліотечних фондів, що являють собою нотну літературу, численні аудіо та відео записи, а також затверджений комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни «Диригування та читання партитур».

Відповідне обладнання щодо успішної навчальної діяльності становить, насамперед, наявність професійного нотного матеріалу художньо-довершеного рівня. Бажано мати відповідний мобільний пристрій для оперативної комунікації з викладачем щодо проведення практичних занять та, безумовно, консультацій. Слід обов'язково володіти комп'ютерною, аудіо, а також відео-записуючою технікою (мережею інтернет) й, безсумнівно, відповідною оргтехнікою для друку нотного матеріалу.

5. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Заняття з дисципліни «Диригування та читання партитур» будуються на основі професійно-академічної програми навчання, послідовно розробленої викладачем даного навчального курсу, що формується з урахуванням самобутності розвитку духового оркестрового музично-виконавського мистецтва.

Кожного семестру здобувач повинен опанувати 4-а академічними творами, підкреслимо, різними за жанрово-стильовими характеристиками. Протягом IV року навчання відбувається підготовка програми щодо іспиту підсумкової атестації (5 творів).

У робочій програмі навчальної дисципліни «Диригування та читання партитур» вказані орієнтовні програмні вимоги, але ж викладач має можливість проявити й власну ініціативу добору відповідного репертуару, в залежності від творчої індивідуальності здобувача.

6. ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАРНИЙ СПИСОК

Аренський А.	Опера „Сон на Волзі” (увертюра).
Баласанян С.	Музика з балету „Лейлі і Меджнун”.
Бетховен Л.	Симфонії . Увертюра „Егмонт”.
Бізе Ж.	Музика до драми А. Доде „Арлезіанка”. Опера „Кармен” (увертюра).
Бородін О.	Опера „Князь Ігор” (увертюра).
Брамс Й.	Симфонії
Вагнер Р.	Опери „Тангейзер”, „Рієнци” (увертюри).
Верді Д.	Увертюри до опер.
Гаджібеков У.	Опера „Кер Огли” (вступ).
Глазунов О.	Урочиста увертюра.
Глінка М.	Опера ”Життя за царя” (увертюра). Опера „Руслан і Людмила” - III дія танці. Хор персидок. Арагонська хота.
Глієр Р.	Музика з балету „Мідний вершник”.
Лисенко М.	Опера «Тарас Бульба» (увертюра).
Гуно Ш.	Опера „Фауст” (танці).
Гріг Е.	Музика до драми Г. Ібсена „Пер Гюнт”
Данькевич К.	Опера „Богдан Хмельницький” (увертюра).
Даргомижський О.	Опера „Русалка” – Слав’янський танець №10.

Калінніков В.	І симфонія.
Караєв К.	Музика з балету „Сім красунь”.
Кореллі Л.	Ларго.
Ліст Ф.	Фортепіанний цикл „Годы странствий”.
	Симфонічна поема „Прелюди”.
	Угорські танці.
Гайдн Ф.	Симфонії.
Мендельсон Ф.	Увертюра „Рюї Блаз”.
Моцарт В.	Опера „Чарівна флейта” – увертюра.
	Симфонії.
	Фортепіанні твори (уривки, частини).
Мусоргський М.	Опера „ Хованщина ” (увертюра).
	„Картинки з виставки”.
Прокоф’єв С.	Прогулянка. Тв. № 65.
	Музика з балету „Ромео і Джульєтта”.
Римський – Корсаков А.	Опера „Вера Шелога” - увертюра.
Рубінштейн А.	Мелодія.
Россіні Д.	Опера „Італійка в Алжирі” (увертюра).
Стравінський І.	Балет „Петрушка” – Російський танець.
Хачатурян А.	Музика до балетів „Гаяне”, „Спартак”
Чайковський П.	Увертюра – фантазія „Ромео і Джульєтта”.
	Симфонії . Опера „Пикова дама” –
	Інтродукція. „Русский танец”.
Шопен Ф.	Прелюдія №7.
Шостакович Д.	Симфонії.
	Музика до кінофільмів
М.Римський Корсаков.	Концертні варіації для гобоя з оркестром.
Л.Лядова.	Концертна полька для фортепіано з оркестром.
М. Римський Корсаков.	Концерт для тромбона з оркестром.

Ж.Бара.	Анданте та Аллегро для тромбона з оркестром.
Н.Гаде.	Фокстрот «Жалюзі» для саксофона-сопрано з орк.
К.Молчанов.	Вокаліз із кінофільму «Своя судьба».
К.Рейнеке.	Балада для флейти з оркестром.
Т.Маюдзумі.	Концертіно для ксилофона з оркестром.
М.Розауро.	Концерт для маримби з оркестром.
П.Крестан.	Концертіно для маримби з оркестром.
Л.Мільде.	Тарантелла для фагота з оркестром.
В.Щолоков.	Концерт для труби з оркестром.
К.Карпетян.	«Плач скрипки» для кларнета з оркестром.
Р.Макаренко.	«Жайворонок». Конц. п'єса для флейти з оркестром.
Б.Кармишев.	Веселий кларнетист.
А.Гілев.	Частушка для туби з оркестром.
В.Матвійчук.	«Ватра». П'єса для сопілки з оркестром.
В.Василевський.	«Балада» для сакс-альта з оркестром.
П.Дзон.	«Саксоманія» для сакс-баритона з оркестром.
Г.Гаранян.	«Балада» для сакс-тенора з оркестром.
Р.Глієр.	«Романс» для валторни з оркестром.
Н.Пашаєв.	«Експромт» для валторни з оркестром.
Ю.Фучік.	«Старий воркун». П'єса для фагота з оркестром.
В.Хватов.	«Окуньчик». Конц. п'єса для гобоя з оркестром.
В.Анікін.	«Фієста барабанів». П'єса для ударних з оркестром.
М.Діксон.	«Прощай чорний дрозд». П'єса для флейти з орк.
Є.Чендлер.	«Гумореска» для туби з оркестром.
Л.Колодуб.	«Гумореска» для туби з оркестром.

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з/п	Назва теми
1	2
1	Специфіка, інструментальний склад та групи симфонічного оркестру
2	Інструменти що транспонують, функціональність та своєрідність оркестру духових інструментів
3	Специфіка та інструментарій камерного оркестру
4	Різновиди духових академічних оркестрів
5	Специфіка диригування духовим оркестром на відкритому повітрі
6	Самобутність диригування військовим духовим оркестром

Методи навчання

- метод наочно-слухового показу (демонстраційний метод);
- метод стильового аналізу музичного твору;
- компаративний метод та метод художнього контексту;
- метод емоційної драматургії;
- методи художньої демонстрації та художнього ілюстрування, консультування;
- метод активізації самовдосконалення музично-слухацької діяльності;
- інформаційно-узагальнюючий метод;
- пояснювально-стимулюючий метод.

Методи оцінювання

- метод аналізу інтерпретації музичного твору та його композиційної цілісності;
- метод відчуття стилю та жанру, відповідної програмності;
- усний та практичний методи;
- метод художньо-змістовної відповідності;
- метод відповідності програмі;
- метод самоконтролю.

8. СИСТЕМА, ВИМОГИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Методи оцінювання. Прослуховування виконавської програми, спостереження за навчальною діяльністю здобувачів.

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль, а також проводяться у виді виступів здобувача.

До основних форм поточного та підсумкового контролю належать:

- ✓ прослуховування твору із самостійно опанованого репертуару;
- ✓ прослуховування програми семестрового контролю (композиція крупної форми й 3 різнохарактерні п'єси).

Підсумкова атестація у формі іспиту здійснюється з метою підведення підсумків навчального курсу й включає виконання композиції крупної форми та 4 різнохарактерних п'єс.

Система оцінювання. Семестрова оцінка розраховується наступним чином: бали, отримані за виступи (кожен з яких оцінюється за 100-бальною шкалою) складаються та виводиться середнє арифметичне значення.

Вимоги щодо часових термінів та перескладання. Презентація програми із порушенням термінів без поважних причин та домовленості (письмово зафіксованої) з викладачем та деканатом оцінюється на нижчу оцінку. Перескладання відбувається з дозволу деканату лише за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у Всеукраїнському або Міжнародному виконавському конкурсі в іншому місті або в іншій країні).

Вимоги щодо відвідування. Пропущені заняття зараховуються шляхом самостійного опрацювання завдань та їх демонстрацією за графіком консультацій викладача. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, концертні виступи, участь у конкурсах в інших містах) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем.

Критерії оцінювання:

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90 – 100	A

у випадках, коли здобувач художньо-довершено, емоційно заглиблено та технічно упевнено, переконливо продиригував увесь художній матеріал згідно вимог навчальної дисципліни.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	82 – 89	B

у випадках, коли здобувач добре знає художньо-навчальний матеріал, але ж виконує його без відповідної експресії та чуттєвого насичення процесу виконавства.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	74 – 81	C

у випадках, коли здобувач добре виконує художньо-навчальний матеріал, але ж представлення відповідної музики молодим диригентом не розкриває її художньо-образну змістовність.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	64 – 73	D

у випадках, коли здобувач засвоїв частково, фрагментарно художній матеріал та припускається помилок щодо нотного тексту виконуваних музичних композицій.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	60 – 63	E

у випадках, коли здобувач випускає, втрачає у процесі диригування певні мотиви, а то й фрази виконуваної музичної композиції.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	35 – 59	FX

у випадках, коли здобувач слабо засвоїв художній твір, зокрема його нотний текст, втрачаючи у процесі диригування цілі фрази та речення певних музичних композицій.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	0 – 34	F

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна

1. Агафонников Н.Н. Симфоническая партитура. Л. : Музыка, 1981. 196 с.
2. Богданов В.О. Шляхи розвитку духового музичного мистецтва в Україні (від витоків до початку ХХ століття) : Автореф. дис. ... докт. мистецтвознавства : 17.00.03 „Музичне мистецтво”. Київ, 2008. 32 с.
3. Богданов В.О., Богданова Л.Д. Історія духового музичного мистецтва України: від найдавніших часів до початку ХХ століття. Харків : Сілічева С.О., 2013. 384 с.
4. Буркацький З.П. Особистісно орієнтований підхід до віртуозності кларнетиста. Одеса : Друкарський дім, 2010. 166 с.
5. Гишка І.С. Звук як візитна картка інструмента, основний визначник його розвитку, ролі і місця в соціально-культурній сфері різних епох (на прикладі генезису і еволюції звуку труби) // Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя. Зб. наукових праць. Рівне : Волинські обереги, 2016. С. 65–70.

6. Григор'єв Г.М. Оркестрова майстерність та методика роботи з оркестром. Київ: Логос, 2015. 268 с.
7. Карс А. История оркестровки. М. : Музыка, 1989. 304 с.

Допоміжна

1. Гишка І. Базінг: історія та генезис (до питання методики навчання гри на мідних духових інструментах) // Музичне виконавство. Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. Вип. 18. Київ, 2001. С. 282–289.
2. Давидов М. Теорія формування виконавської майстерності в працях українських дослідників // Музичне виконавство. Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. Вип.3. Київ, 1999. С. 7–22.
3. Мюльберг К.Э. Путь к совершенству игры на кларнете. Одесса: КП ОГТ, 2003. 86 с.
4. Посвалюк В.Т. Методика овладения верхним регистром на трубе. Київ : НМАУ ім.П.І.Чайковського, 2013. 60 с.
5. Посвалюк К.В. Творча діяльність Миколи Бердієва у контексті розвитку виконавства на трубі в Україні (1940–1980-ті роки): Автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 „Музичне мистецтво”. Київ, 2016. 19 с.

Інформаційні ресурси

1. Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки (м. Дніпро) – <http://dk.dp.ua>
2. Дніпропетровська обласна універсальна бібліотека (м. Дніпро) – www.libr.dp.ua
3. Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя (збірник наукових праць) – http://www.rshu.edu.ua/images/nauka/zb_2019_ist_stan_muz_01.pdf
4. Круль П.Ф. Генезис духового та ударного інструментального виконавства України – http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe

Силабус затверджено на засіданні кафедри «Оркестрові інструменти»

Протокол № 8 від 11 березня 2019 року